

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia 22 (2024)

ISSN 2081-1861

DOI 10.24917/20811861.22.17

Kewin Heik

Uniwersytet Wrocławski

ORCID 0009-0002-2501-9384

Rodzina Addamsów jako przykład opowieści transmedialnej

Opowiadanie transmedialne (ang. *transmedia storytelling*), występujące również pod nazwą opowieść transmedialna, to historie ukazujące się na różnych platformach medialnych. Przedstawiają one tych samych bohaterów, zachowują ich charakter, aczkolwiek wiele aspektów dzieła wyjściowego (produktu założycielskiego) zostaje poddanych modyfikacjom. Każda z historii ma swój oddzielny wkład w zrozumienie przez odbiorcę świata przedstawionego¹.

Początkiem opowiadania transmedialnego jest wprowadzenie danej historii w tekście kultury (np. powieści, filmie, komiksie). Następnie narracja produktu założycielskiego zostaje rozwinięta za pomocą kolejnych produkcji. Nie muszą być to dzieła identyczne gatunkowo (nie jest konieczne, aby serial był kontynuowany przez serial, może być to np. powieść bądź spektakl teatralny). Każda z form dostępu do marki powinna być samowystarczalna. Oznacza to, iż nieobligatoryjne jest obejrzenie filmu, będącego częścią opowiadania transmedialnego, żeby zagrać w grę opartą na fabule i bohaterach wchodzących w jego skład. Każdy produkt jest zrozumiały dla odbiorców od razu, bez konieczności zapoznawania się z wcześniejszymi odsłonami. Dopiero skonsumowanie konkretnej formy ma za zadanie wywołanie u widza/gracza/czytelnika chęci dalszego obcowania z historią, którą zawarto w innych produkcjach. Prezentowanie treści w różnych mediach to nic innego niż sposób na przyciągnięcie większej publiczności. Kolejne części opowiadania transmedialnego oferowane są na różnych rynkach, a to zwiększa potencjalny dochód².

Głównym twórcą teorii transmedialności jest amerykański medioznawca Henry Jenkins. To właśnie on opisał założenia tejże koncepcji³. Na gruncie polskim propaguje ją Agnieszka Całek⁴. Autorka przeprowadziła analizę jakościową trzech przypadków i udowodniła, że *Madagaskar*, *Gra o tron* oraz *Igrzyska śmierci* spełniają

---

1 H. Jenkins, *Kultura konwergencji. Zderzenie starych i nowych mediów*, tłum. M. Bernatowicz, M. Filiciak, Warszawa 2007, s. 260; M. Gołda, *Konwergencja mediów a sztuka. Opowiadania transmedialne*, [w:] *Problemy konwergencji mediów*, t. 1, red. M. Kaczmarczyk, D. Rott, Sosnowiec–Praga 2013, s. 94 i 96; E. Evans, *Transmedia television: Audiences, new media and daily life*, New York 2011, s. 19–20.

2 H. Jenkins, dz. cyt., s. 95–96; M. Lister, J. Dovey, S. Giddings, I. Grant, K. Kelly, *Nowe media: wprowadzenie*, tłum. M. Lorek, A. Sadza, K. Sawicka, Kraków 2009, s. 334 i 336.

3 H. Jenkins, dz. cyt.

4 A. Całek, *Opowieść transmedialna. Teoria, użytkowanie, badania*, Kraków 2019.

wszelkie warunki, aby mogły być określane jako opowiadania transmedialne. Podobne wnioski możemy wysnuć na podstawie analiz dokonanych przez Michała Rogoża⁵. Z jego monografii jasno wynika, że cykle *Opowieści z Narnii* oraz *Harry Potter* można postrzegać jako opowieści transmedialne. Czy *Rodzina Addamsów* może być również definiowana tym pojęciem? Postaram się to udowodnić.

Opowieść transmedialna, aby być za takową uznana, musi spełniać kilka warunków. Proces powstawania jej odsłon powinien być długotrwały oraz następować na różnych platformach medialnych i przy pomocy różnych narzędzi komunikacyjnych. Prowadzenie narracji powinno angażować zarówno twórców, jak i odbiorców⁶. Ci pierwsi uczestniczą w tworzeniu opowieści transmedialnej w celach zarobkowych, tym drugim natomiast wykonywanie przeróbek, trawestacji i tworów fan fiction sprawia satysfakcję. Zazwyczaj nieodpłatnie dzielą się efektami swojej pracy z innymi, robią to hobbystycznie.

Pierwszą odsłoną cyklu (produktem założycielskim) jest komiks *Rodzina Addamsów* Charlesa Addamsa, który zadebiutował na łamach gazety „The New Yorker” w 1938 r.⁷ Ostatnią ukończoną produkcją z uniwersum jest serial *Wednesday* z 2022 r. Obecnie trwają prace nad jego drugim sezonem, a także nad serią dotyczącą przygód kolejnego z bohaterów komiksu (wujka Festera)⁸. Od momentu powstania początkowych rysunków o Addamsach do premiery najaktualniejszych odsłon cyklu minęło ponad 80 lat. Jest to spełnienie warunku długotrwałości procesu tworzenia kolejnych odsłon dzieła.

Do tworzenia opowieści transmedialnej powinno używać się różnych narzędzi komunikacyjnych i różnego rodzaju mediów. *Rodzina Addamsów* spełnia również tę zasadę. Cykl składa się z komiksów, filmów oraz seriali (aktorskich i animowanych), gier, przedstawień teatralnych, powieści, widowiska muzycznego (powstał tylko odcinek pilotażowy). Komiks i powieść ukazały się drukiem. Spektakl musicalowy prezentowano w teatrach, a produkcje serialowe i filmowe w telewizji oraz kinach. Obecnie większość z nich dostępna jest w internetowych serwisach streamingowych. Gry tworzone zarówno z myślą o komputerach, jak i konsolach, telefonach oraz automatach do gier.

Powstawanie opowieści transmedialnej angażuje zarówno twórców, jak i odbiorców. To założenie realizowane jest także w przypadku *Rodziny Addamsów*. Z jednej strony Netflix, który osiągnął sukces finansowy produkując *Wednesday*, pracuje nad kolejnymi serialami z bohaterami uniwersum. Z drugiej znajdują się działania widzów, doprowadzające do powstawania kolejnych trendów inspirowanych cyklem, jak np. tiktokowa moda na wykonywanie choreografii córki Addamsów z serialu *Wednesday*, udostępnianie filmów z pstrykaniem palcami do muzyki czołówkowej sitcomu *Rodzina Addamsów* z lat 60. XX wieku oraz przebieranie się w kostiumy

---

5 M. Rogoż, *Fantastycznie obecne. Anglojęzyczne bestsellerowe cykle powieściowe dla dzieci i młodzieży we współczesnej polskiej przestrzeni medialnej*, Kraków 2015.

6 A. Całek, dz. cyt., s. 18.

7 K. Knudde, *Charles Addams (Chas Addams)*, [on-line] https://www.lambiek.net/artists/a/addams_charles.htm – 19.08.2024.

8 MM, *Netflix zaczyna kręcić drugi sezon Wednesday. Wszystko co wiemy o nowych odcinkach*, Wirtualnemedi.pl, 8.05.2024, [on-line] <https://www.wirtualnemedi.pl/artikul/wednesday-sezon-2-netfliksa-nowe-odcinki-co-sie-wydarzy> – 19.08.2024.

bohaterów z okazji zabaw halloweenowych i balów przebierańców. Odbiorcy tworzą również różnego rodzaju przeróbki, których punktem wyjścia jest *Rodzina Addamsów* (np. remiks muzyki z sitcomu, który wykonał dj KameYa⁹ oraz materiał *Gdyby Polacy nakręcili Wednesday*¹⁰, będący połączeniem scen z seriali *Wednesday* i *Miodowe lata*; obie produkcje dostępne na YouTube). Fani uniwersum zajmują się także archiwizowaniem informacji na jego temat. Istnieje strona internetowa, która pełni funkcję bazy wiedzy o Addamsach. Znajdują się na niej artykuły dotyczące m.in. kolejnych odsłon dzieła czy bohaterów¹¹. Postaci z uniwersum *Rodziny Addamsów* stały się na tyle popularne, że często wybiera się je na bohaterów tatuaży. Występują również na wielu gadżetach i akcesoriach kolekcjonerskich, takich jak zawieszki do bransoletek, koszulki, skarpetki, kubki, puzzle, lalki, naklejki na ścianę, budziki, breloczki, torby, plecaki i poduszki.

Na przestrzeń narracyjną opowiadania transmedialnego składają się trzy płaszczyzny: lokalizacja, bohaterowie i czas. W kolejnych odsłonach opowieści są one rozwijane i rozszerzane. Poszerzanie narracji polega m.in. na tworzeniu opowieści o bohaterach drugoplanowych, umieszczaniu postaci w nowych ramach czasowych lub lokalizacjach, a także tworzeniu utworów poprzedzających (ang. *prequel*) lub kontynuujących (ang. *sequel*) fabułę¹².

Nie inaczej jest w produkcjach z uniwersum *Rodziny Addamsów*. W filmie telewizyjnym *Halloween with the New Addams Family* z 1977 r. występują dzieci Addamsów (Wednesday Junior i Pugsley Junior) oraz wujek Pancho, których nie wymyślił C. Addams. Nie pojawiają się oni w produkcie założycielskim ani w żadnej innej części cyklu. Podobna sytuacja ma miejsce z synem Pubertem. Wprowadzono go do narracji w filmie *Rodzina Addamsów 2* z 1993 r., lecz w następnych odsłonach zrezygnowano z eksponowania bohatera. Nowe postaci wprowadzono także m.in. w spektaklu teatralnym (rodzina Beineke), serialu animowanym *Rodzina Addamsów* z lat 90. XX wieku (rodzina Normanmeyerów), filmie animowanym *Rodzina Addamsów* z 2019 r. (pani Margaux Needler) oraz serialu *Wednesday* (nauczyciele i uczniowie Akademii Nevermore). Bohaterowie są częścią historii w konkretnej produkcji, lecz nie mają związku z linią fabularną pozostałych odsłon.

Miejszem akcji *Rodziny Addamsów* jest podniszczona, upiorna posiadłość. Wraz z powstawaniem kolejnych odsłon, bohaterów umieszcza się jednak w nowych lokalizacjach. W serialu animowanym *Przygody rodziny Addamsów* z lat 70. XX wieku postaci podróżowały po Stanach Zjednoczonych swoim kamperem. Znaczna część akcji filmu *Rodzina Addamsów: Spotkanie po latach* z 1998 r. dzieje się w luksusowym ośrodku, w którym odbywa się zjazd rodzinny. Serial *Wednesday* rozgrywa się w większości w szkole i jej sąsiedztwie. Powyższe przykłady

9 *The Addams Family rodzina Adamsów opening intro Dj KameYa remix śpiew 2023*, DJ KAMEYA, 18.04.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=3rSPDnz5T9I> – 19.08.2024.

10 *Gdyby POLACY nakręcili WEDNESDAY*, Trojtek, 18.01.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=X-1AMhaHZNg> – 19.08.2024.

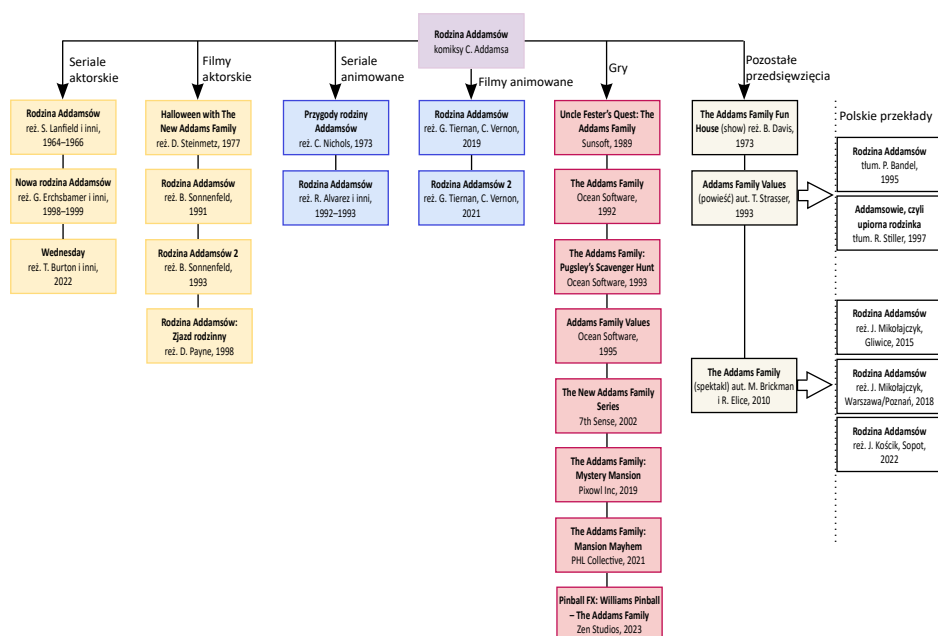
11 Addams Family Wiki, [on-line:] https://addamsfamily.fandom.com/wiki/Addams_Family_Wiki – 19.08.2024.

12 K. Kopecka-Piech, *Leksykon konwergencji mediów*, Kraków 2015, s. 33–34 i 41.

potwierdzają, że płaszczyzna lokalizacyjna w opowieści transmedialnej bywa rozszerzana i wychodzi poza miejsce wymyślone w produkcie założycielskim.

Modyfikowany jest również czas akcji. W sitcomu *Rodzina Addamsów* z lat 60. XX wieku bohaterowie żyją w czasach odpowiadających latom produkcji serialu. Akcja filmu animowanego *Rodzina Addamsów* z 2019 r. ma miejsce w czasach współczesnych. W animacji pojawiają się nowinki technologiczne, takie jak smartfony czy transmisje w mediach społecznościowych. Przesunięcie płaszczyzny czasu nie wpływa na starzenie się bohaterów. W obu odsłonach występują bowiem rodzice i wujek w średnim wieku oraz potomstwo przechodzące z wieku dziecięcego w wiek nastoletni. W opowieści transmedialnej występują ci sami bohaterowie, lecz umieszczani są przez twórców w różnych ramach czasowych.

Schemat 1. Składowe cyklu Rodzina Addamsów

Źródło: opracowanie własne.

Istotne jest, aby odbiorca mógł skonsumować konkretną odsłonę opowiadania transmedialnego jako osobną całość. W przypadku *Rodziny Addamsów* jest to możliwe. Czytelnik może zapoznać się z powieścią *Rodzina Addamsów* Todda Strassera bez znajomości sitcomu o tymże tytule. Widz serialu *Wednesday* nie musi znać komiksów C. Addamsa, żeby zrozumieć historię przedstawioną w produkcji. Podobnie jest z odbiorcami, którzy grają w gry związane z uniwersum. Zrozumienie ich fabuły nie wymaga obejrzenia żadnej z filmowych czy serialowych odsłon.

Czasami zdarza się, że fabuła opowiadania transmedialnego bywa eksplorowana w parkach rozrywki osobiście przez jej odbiorców. Daje to wrażenie głębi doświadczenia, co z kolei wpływa na większą chęć poznania i skonsumowania kolejnych odsłon historii. Za przykład takich miejsc mogą posłużyć Disneylandy.

Jak się okazuje, na wyobraźnię odbiorców działają nie tylko postaci stworzone przez Walta Disneya, ale także Addamsowie oraz ich słynna rezydencja. W 2023 r. w Zamku w Mosznej powstała wystawa przedstawiająca domostwo rodziny. Oprowadzaniem widzów zajmowali się pracownicy placówki, wcielający się w bohaterów uniwersum. Pokazywali oni gościom pomieszczenia znajdujące się w posiadłości, opowiadali o jej wyposażeniu, a także relacjonowali historię budynku i jego mieszkańców. Atrakcja przeznaczona była zarówno dla dzieci, jak i osób dorosłych¹³. Dom Addamsów stał się również inspiracją dla twórców escape roomów. Stylizowany na niego pokój zagadek powstał we Wrocławiu. Uczestnicy zabawy muszą odegrać postaci członków rodziny. Ich zadaniem jest odnalezienie Festera¹⁴. Podobne miejsce znajduje się w Toruniu. Celem tamtejszej rozgrywki jest ustalenie, co stało się z narzeczoną wujka, Lukrecją¹⁵. Wart odnotowania jest fakt, że taka postać nie występuje w żadnej odsłonie *Rodziny Addamsów*. Jak widać, nawet przy powstawaniu escape roomu występuje nadbudowywanie fabuły oryginału (tutaj: dodanie nowej bohaterki).

Rodzina Addamsów na stałe zapisała się w pamięci nie tylko odbiorców, ale też twórców. Do bohaterów uniwersum nawiązuje się w innych tekstach kultury. Są to zazwyczaj krótkie wtrącenia dotyczące serii, nazywane też często „easter eggs”. Nastąpiło to np. w powieści *Pacjent zero* Jonathana Maberry’ego, w której główny bohater porównuje głos kolegi do tonu Gomeza¹⁶. Kolejne z nawiązań wystąpiło w serialu komediowym *Świat według Kiepskich*. W odcinku *Śmierć i Ferdynand* głowa rodziny Kiepskich decyduje się przysposobić Śmierć. Przybrany syn sprawia, że Kiepski staje się nieśmiertelny. Waldek komentuje tę sytuację słowami „normalnie rodzina Addamsów”¹⁷.

Z popularności *Rodziny Addamsów* skorzystały także działy marketingowe wielkich firm. W 1994 r. powstała kampania reklamowa miodowych płatków śniadaniowych Cheerios z udziałem Wednesday, Lurcha i Rączki. Akcja animowanego spotu rozgrywa się w rezydencji Addamsów. W tle reklamy wybrzmiewa muzyka Vica Mizzy’ego (kultowa kompozycja z sitcomu z lat 60. XX wieku)¹⁸. Kolejną akcją marketingową z bohaterami uniwersum był spot drażetek M&M’s o smaku gorzkiej czekolady. Występują w nim Addamsowie, lecz nie są przedstawieni jako ludzie. Ukazują się widzom pod postacią cukierków. Krótkim scenkom z ich codziennego

13 J. Szatecka, *Upiorne zwiedzanie zamku Moszna. Idealna propozycja dla fanów Wednesday Addams!*, Eska, 4.09.2023, [on-line:] <https://nerdsfera.eska.pl/upiorne-zwiedzanie-zamku-moszna-idealna-propozycja-dla-fanow-wednesday-addams-aa-sdqj-6wrn-juzi.html> – 19.08.2024.

14 *Rodzina Addamsów*, Lock.me, [on-line:] <https://lock.me/pl/poland/dolnoslaskie/wroclaw/escape-room/hurry-up/1293-rodzina-addamsow> – 19.08.2024.

15 *Wednesday – Miłość aż po grób*, Lock.me, [on-line:] <https://lock.me/en/poland/kujawsko-pomorskie/torun/escape-room/open-the-door/14834-wednesday-milosc-az-pogrob> – 19.08.2024.

16 J. Maberry, *Pacjent zero*, tłum. A. Studniarek, Warszawa 2017, s. 56.

17 *Świat według Kiepskich*, odc. 74, Polska 2000, reż. O. Khamidov [serial komediowy].

18 *Honey Nut Cheerios Wednesday Addams Family vs BuzzBee 1994 Commercial*, All Life Commercial, 21.09.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=fHg950ul5bc> – 19.08.2024.

życia ponownie towarzyszy melodia autorstwa Mizzy'ego¹⁹. Rozpoznawalność *Rodziny Addamsów* wykorzystana została również przez salon Duda-Cars. Dealer marki Mercedes-Benz udostępnił na YouTube nagranie, w którym Morticia i Gomez wybierają odpowiedni dla ich rodziny samochód²⁰.

W 2010 r. premierę miała czarna komedia *Kołysanka* w reżyserii Juliusza Machulskiego. Przed jej debiutem nazywana była przez wielu dziennikarzy polskim odpowiednikiem *Rodziny Addamsów*. Porównania do cyklu pojawiały się m.in. w artykułach zamieszczanych na portalu Polskiego Radia²¹ i stronie internetowej Interia Film²². Widzowie również dostrzegli pewne podobieństwa. Można to zaobserwować na forum dyskusyjnym dotyczącym filmu na portalu Filmweb²³.

Ponadto fraza „rodzina Addamsów” weszła na stałe do języka potocznego. Określa się tak grupy ludzi, którzy wyróżniają się na tle innych. Wyrażenie to może być traktowane jako komentarz o charakterze żartobliwym, lecz najczęściej jest prześmiewczą próbą zdyskredytowania osób, których zachowanie, charakter, poglądy czy wygląd odstają od panujących norm i konwenansów. Nazywa się tak również ekscentryków. Jako przykład użycia takiego terminu można przytoczyć komentarz użytkownika Eskimos, który umieszczony został na portalu miasta Stalowa Wola. Internauta skomentował artykuł o proteście przeciwko restrykcjom covidowym słowami „złot rodziny Addamsów”²⁴. „Rodziną Adamsów” (pisownia oryginalna) nazywano również Dawida B. oraz jego krewnych. O mężczyźnie w 2023 r. było głośno w mediach. Został on oskarżony o skatowanie swojego ośmioletniego pasierba²⁵.

Wnioski

Za faktem, że *Rodzina Addamsów* jest opowiadaniem transmedialnym przemawia wiele aspektów. Są one związane z różnorodnością gatunków dzieł wchodzących w skład cyklu, platformami, na których produkcje były/są dostępne, a także spełnianiem poszczególnych założeń teorii transmedialności.

W skład uniwersum *Rodziny Addamsów* wchodziły filmy aktorskie i animowane, seriale aktorskie i animowane, gry, powieść, przedstawienia teatralne, a także

---

19 *M&M's – Addams Family Dark Chocolate (2007, USA)*, The Hall of Advertising, 11.10.2019, [on-line:] https://www.youtube.com/watch?v=WQtKX_feF3M – 19.08.2024.

20 *Rodzina Addamsów w Duda-Cars*, Duda-Cars, 19.02.2019, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=kiJyOXemJs0> – 19.08.2024.

21 *Polska rodzina Adamsów*, Polskie Radio Kultura, 9.02.2010, [on-line:] <https://www.polskieradio.pl/24/286/Artykul/194113,Polska-rodzina-Adamsow> – 19.08.2024.

22 *„Rodzina Addamsów” po polsku?*, Interia, 8.02.2010, [on-line:] <https://film.interia.pl/wiadomosci/news-rodzina-addamsow-po-polsku,nId,1789661> – 19.08.2024.

23 *Kołysanka. 2010*, Filmweb, [on-line:] <https://www.filmweb.pl/film/Ko%C5%82y-sanka-2010-535786/discussion> – 19.08.2024.

24 M. Rodecka, *W Stalowej Woli protest przeciwko restrykcjom związanym z koronawirusem*, Stalowka.net, 10.10.2020, [on-line:] <https://www.stalowka.net/wiadomosci.php?dx=23777> – 19.08.2024.

25 R. Cius-Rassek, *Ale patologia! Tak wyglądało życie „najbliższych” maltretowanego śp. Kamilka. Znajomi rodziny mówią straszne rzeczy*, Fakt, 11.05.2023, [on-line:] <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/slask/tak-wygladalo-zycie-najblizszych-kamilka-znajomi-rodziny-mowia-straszne-rzeczy/k4x90sd> – 19.08.2024.

pilotażowy odcinek widowiska muzycznego oraz przeróbki fanowskie. Poszczególne odsłony nadbudowywały fabułę oryginału i wprowadzały nowe postaci oraz lokacje. Zachowywano charakter pierwowzoru, ale urozmaicano narrację autorskimi wątkami, których nie wymyślił C. Addams.

Bohaterowie stawali się popularni na tyle, że z ich sławy zaczęły czerpać korporacje, używając ich w działaniach marketingowych. Rozpoznawalność występowała również w mediach społecznościowych, gdzie miały miejsce różnego rodzaju trendy. Dodatkowo wykorzystywali ją inni twórcy, którzy nawiązywali do cyklu w swoich utworach. Odbiorcy mają do czynienia z Addamsami również w życiu codziennym, używając gadżetów z ich wizerunkami lub nosząc ich podobizny na ciele jako tatuaże. Eksplorują ich domostwo, spędzając czas w escape roomach.

Na każdym kroku można trafić na elementy związane z *Rodziną Addamsów*. Ich powszechność w połączeniu ze spełnianiem powyżej opisanych kryteriów, są według mnie jednoznacznym potwierdzeniem tezy, że *Rodzina Addamsów* jest opowieścią transmedialną.

Bibliografia

- Addams Family Wiki, [on-line:] https://addamsfamily.fandom.com/wiki/Addams_Family_Wiki – 19.08.2024.
- Całek A., *Opowieść transmedialna. Teoria, użytkowanie, badania*, Kraków 2019.
- Cius-Rassek R., *Ale patologia! Tak wyglądało życie „najbliższych” maltretowanego śp. Kamilka. Znajomi rodziny mówią straszne rzeczy*, Fakt, 11.05.2023, [on-line:] <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/slask/tak-wygladalo-zycie-najblizszych-kamilka-znajomi-rodziny-mowia-straszne-rzeczy/k4x90sd> – 19.08.2024.
- Evans E., *Transmedia television: Audiences, new media and daily life*, New York 2011, s. 19–20.
- Gdyby POLACY nakręcili WEDNESDAY, Trojtek, 18.01.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=X-IAMhaHZNg> – 19.08.2024.
- Gołda M., *Konwergencja mediów a sztuka. Opowiadania transmedialne*, [w:] *Problemy konwergencji mediów*, t. 1, red. M. Kaczmarczyk, D. Rott, Sosnowiec-Praga 2013, s. 94 i 96.
- Honey Nut Cheerios Wednesday Addams Family vs BuzzBee 1994 Commercial, All Life Commercial, 21.09.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=fHg950u-l5bc> – 19.08.2024.
- Jenkins H., *Kultura konwergencji. Zderzenie starych i nowych mediów*, tłum. M. Bernatowicz, M. Filiciak, Warszawa 2007.
- Knudde K., *Charles Addams (Chas Addams)*, [on-line] https://www.lambiek.net/artists/a/addams_charles.htm – 19.08.2024.
- Kołysanka. 2010, Filmweb, [on-line:] <https://www.filmweb.pl/film/Ko%C5%82ysanka-2010-535786/discussion> – 19.08.2024.
- Kopecka-Piech K., *Leksykon konwergencji mediów*, Kraków 2015, s. 33–34 i 41
- Lister M., Dovey J., Giddings S., Grant I., Kelly K., *Nowe media: wprowadzenie*, tłum. M. Lorek, A. Sadza, K. Sawicka, Kraków 2009, s. 334 i 336.

M&M's – *Addams Family Dark Chocolate (2007, USA)*, The Hall of Advertising, 11.10.2019, [on-line:] https://www.youtube.com/watch?v=WQtKX_feF3M – 19.08.2024.

Maberry J., *Pacjent zero*, tłum. A. Studniarek, Warszawa 2017, s. 56.

MM, *Netflix zaczyna kręcić drugi sezon Wednesday. Wszystko co wiemy o nowych odcinkach*, Wirtualnemedi.pl, 8.05.2024, [on-line:] <https://www.wirtualnemedi.pl/artykul/wednesday-sezon-2-netfliksa-nowe-odcinki-co-sie-wydarzy> – 19.08.2024.

Polska rodzina Adamsów, Polskie Radio Kultura, 9.02.2010, [on-line:] <https://www.polskieradio.pl/24/286/Artykul/194113,Polska-rodzina-Adamsow> – 19.08.2024.

Rodecka M., *W Stalowej Woli protest przeciwko restrykcjom związanym z koronawirusem*, Stalowka.net, 10.10.2020, [on-line:] <https://www.stalowka.net/wiadomosci.php?dx=23777> – 19.08.2024.

Rodzina Addamsów, Lock.me, [on-line:] <https://lock.me/pl/poland/dolnoslaskie/wroclaw/escape-room/hurry-up/1293-rodzina-addamsow> – 19.08.2024.

„*Rodzina Addamsów*” po polsku?, Interia, 8.02.2010, [on-line:] <https://film.interia.pl/wiadomosci/news-rodzina-addamsow-po-polsku,nId,1789661> – 19.08.2024.

Rodzina Addamsów w Duda-Cars, Duda-Cars, 19.02.2019, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=kijyOXemJs0> – 19.08.2024.

Rogoż M., *Fantastycznie obecne. Anglojęzyczne bestsellerowe cykle powieściowe dla dzieci i młodzieży we współczesnej polskiej przestrzeni medialnej*, Kraków 2015.

Szatecka J., *Upiorne zwiedzanie zamku Moszna. Idealna propozycja dla fanów Wednesday Addams!*, Eska, 4.09.2023, [on-line:] <https://nerdsfera.eska.pl/upiorne-zwiedzanie-zamku-moszna-idealna-propozycja-dla-fanow-wednesday-addams-aa-sdqj-6wrn-juzi.html> – 19.08.2024.

The Addams Family rodzina Adamsów opening intro Dj KameYa remix śpiew 2023, DJ KAMEYA, 18.04.2023, [on-line:] <https://www.youtube.com/watch?v=3rSPDNz-5T9I> – 19.08.2024.

Wednesday – Miłość aż po grób, Lock.me, [on-line:] <https://lock.me/en/poland/kujawsko-pomorskie/torun/escape-room/open-the-door/14834-wednesday-milosc-az-po-grob> – 19.08.2024.

Streszczenie

Fenomeny popkultury coraz częściej stają się obiektami zainteresowania nauk humanistycznych. Jednym z nich bywają opowieści transmedialne. Tych wieloplatformowych historii, wywodzących się z produktu założycielskiego, których narracja ewoluuje, jest kontynuowana i rozbudowywana przez następnych twórców, jest coraz więcej. Polscy badacze analizowali pod tym kątem m.in. *Madagaskar*, *Grę o tron*, *Igrzyska śmierci*, *Opowieści z Narnii* oraz *Harry'ego Pottera*. Celem powyższego artykułu jest udowodnienie czytelnikowi, iż mianem opowieści transmedialnej można nazywać również *Rodzinę Addamsów*. Autor zestawia warunki transmedialności z kolejnymi odsłonami dzieła o Addamsach, doszukując się ich spełniania. Sygnalizuje zmiany zachodzące w cyklu względem produktu założycielskiego (komiksów Charlesa Addamsa), a także doszukuje się wpływu *Rodziny Addamsów* na innych twórców. Pokazuje obecność bohaterów uniwersum w codziennym życiu odbiorców. Całość wyводу prowadzi do wniosku, iż *Rodzina Addamsów* jest również przykładem opowieści transmedialnej.

Słowa kluczowe: Rodzina Addamsów, opowieść transmedialna, cykl, odsłony

***The Addams Family* as an example of transmedia storytelling**

Abstract

Phenomena of pop culture are increasingly becoming subjects of interest in the humanities. One of these is transmedia storytelling. These multi-platform stories, originating from a foundational work, whose narratives evolve, are continued, and expanded upon by subsequent creators, are becoming more and more prevalent. Polish researchers have analyzed in this context works such as *Madagascar*, *Game of Thrones*, *The Hunger Games*, *The Chronicles of Narnia* and *Harry Potter*. The aim of this article is to prove to the reader that *The Addams Family* can also be classified as a transmedia storytelling. The author compares the conditions of transmediality with various presences of *The Addams Family*, seeking to identify how they fulfill these conditions. The article signals changes occurring in the cycle relative to the foundational work (Charles Addams' comics) and also seeks to identify the influence of *The Addams Family* on other creators. It highlights that the universe's characters are present in the daily lives of its audience. The entire argument leads to the conclusion that *The Addams Family* is also an example of transmedia storytelling.

Keywords: The Addams Family, transmedia storytelling, series, presences